

Verslag Minaraad - Werkgroep klimaatadaptatie 26/11/2019

Locatie: Stadhuis (zolder)

Aanwezig: Stefaan Vermael, Laure De Vroey, Hannelore Mees, Peter Van Bossuyt, Kim Driesen, Lieven Demolder, Adelheid Vanhille, Henk Maeckelberghe, Marie-Jeanne Depauw, Marthe Neirings, Annelies Broeckx, Maaïke Breugelmans, Eva Naessens, Angélique Lammens, France Raulo, Joris Gansemans, Arthur Depuydt.

Begeleiding : Leen Van Lindt (Levuur).

Methodiek

In de eerste ronde wordt 'breed' gegaan in 4 groepjes.

Opdracht: *"Als Gent in 2030 hét voorbeeld is geworden op vlak van klimaatadaptatie, welke elementen zien we dan? Wat is er veranderd?"*

Deelnemers brengen beurt post-its in met ideeën die in groepjes besproken worden. Elke tafel kiest 5 prioritaire ideeën. De 5 prioritaire ideeën van elke tafel worden plenair gedeeld en samen gehangen aan een muur, waardoor ideeënwolken rond 5 verschillende thema's ontstaan:

- Water in de stad
- Groen in de stad
- Ontharden
- Gesloten waterkringloop
- Burgerparticipatie

In de tweede ronde wordt er in de 'diepte' gewerkt en worden deze 5 thema's in groepen uitgewerkt aan de hand van volgende richtvragen:

1. Waarom is dit thema/speerpunt belangrijk?
2. Welke resultaat willen we bereiken?
3. Hoe gaan we dat doen? Welke stappen moeten we zetten om dat te bereiken?
4. Waar of op welke plaatsen? Wie?
5. Wat doen we nu al goed? Welke projecten ken je? Waar zie je kansen of opportuniteiten?
6. Wat is prioritair voor het beleidsplan klimaat? Waar kan de stad mee aan de slag?
7. Wat kunnen andere actoren doen (middenveld, kennisinstellingen, bedrijven, ...)? Hoe kunnen we hen motiveren?

Hieronder een weerslag van deze verdieping per thema.

Water in de stad

Gesprokkelde ideeën:

- Groen-blauwe linten vanuit elke deelgemeente naar het centrum
- In Gent kunnen we in elke wijk in een rivier of kanaal zwemmen
- Toegankelijke publieke waterpartijen

1. **Waarom** is dit thema/speerpunt belangrijk?

Verkoeling van de stad, waterbeleving (wandelen langs..) en recreatie (zwemmen, bootje varen, spelen in waterpartijen)

2. **Welk resultaat** willen we bereiken?

Voldoende van bovenstaande en voldoende gespreid.

3. **Hoe gaan we dat doen? Welke stappen** moeten we zetten om dat te bereiken?

Waterkwaliteitsanalyses in functie van zwemwater, Waterlopen terug openleggen (ook poelen aanleggen en grachten buiten centrum), aanleggen van recreatieve waterpartijen, speelfonteinen, waterspeeltuinen, waterfietsen en -taxi's.

4. **Waar of op welke plaatsen? Wie?**

Waar? Houtdok, Franse Vaart, Sint-Pietersplein, visserij (groene oevers), Korenmarkt, Rozenbroeken, groene vallei, Groene Velden, Tondelier, Patershol

5. **Wat doen we nu al goed? Welke projecten** ken je? Waar zie je **kansen** of mogelijkheden?

Gekende projecten: Krommewal, Zebrabeach, Watersportbaan, Korenlei, Graslei, Krook, Lieve achter Gravensteen

Opportunities: zwaikom Dampoort, Voorhaven, Stropkaai, Lieve Wondelgem

6. **Wat is prioritair voor het beleidsplan klimaat?** Waar kan **de stad mee aan de slag?**

Huidige goede bedoelingen en goedgekeurde projecten concretiseren en uitvoeren, Visienota 'Water in de Stad' uitvoeren. Die vat goed samen wat er rond water moet gebeuren.

Samenwerkingsverbanden effectief laten uitvoeren. Zie hittekaart voor locaties waterpartijen (waar het meest nodig?)

7. **Wat kunnen andere actoren doen** (middenveld, kennisinstellingen, bedrijven, ...)? Hoe kunnen we hen motiveren?

Waterbeheersmaatschappij VMM (bouwt wateranalyses nu af, moet dus door anderen gebeuren) , Universiteit Gent , Yaku, Aquafin, Farys

Groen in de stad

Gesprokkelde ideeën:

- Overal groen: bomen, daken (ook combinatie met hernieuwbare energie), gevels
- Op een luchtfoto lijkt Gent één groot bos, overal staan bomen
- In elke straat en op elk plein is er groen door zowel privé als openbaar domein

1. **Waarom** is dit thema/speerpunt belangrijk?

Groen brengt verkoeling, is aangenaam, helpt biodiversiteit, houdt water vast, heeft een positief effect op gezondheid (stress verlagen!)

2. **Welke resultaat** willen we bereiken?

Bestaande groennormen respecteren

Vanaf een bepaalde straatbreedte steeds een bomenrij (schaduw!)

In smallere straten aanbrengen van groenslingers en gevelgroen voor schaduw

Pleinen worden groen aangekleed waarbij bomen voldoende ondergrondse wortelruimte krijgen en bovengrondse ruimte om te kunnen uitgroeien+maximaal 1 evenementen- of marktplein per deelgemeente de andere pleinen kunnen veel groener & onthard

Private ruimte van burgers : groene voortuin, minimaal verhard

Private ruimte bedrijven: kleine bedrijven zoals burgers, grote bedrijven een green deal op maat (met meer engagementen)

3. **Hoe gaan we dat doen? Welke stappen** moeten we zetten om dat te bereiken?
Draagvlak creëren door het inschakelen van verenigingen, scholen en een wijkwerking.
Samen denken en doen per buurt of straat

4. **Waar of op welke plaatsen? Wie?**
Heel gent, zowel privaat als openbaar

5. **Wat doen we nu al goed? Welke projecten** ken je? Waar zie je **kansen** of
opportuniteiten?
Toeffaertstraat, geveltuintbrigade, green deal bedrijven
Kans= overgedimensioneerde straten aanpakken (vnl 20 eeuwse wijken)
Kans= link met parkeerbeleid & wegdoen van auto nav LEZ

Tot slot:

6. **Wat is prioritair voor het beleidsplan klimaat? Waar kan de stad mee aan de slag?**

- **Elke buurt vergroenen samen met bewoners en bedrijven**
- **Andere normen van de stad kunnen mits argumenten voor groene buurt soepel toegepast worden**
- **Meer draagvlak door kwaliteiten van een groene inrichting in de verf te zetten**

7. **Wat kunnen andere actoren doen** (middenveld, kennisinstellingen, bedrijven, ...)? Hoe kunnen we hen motiveren?
/

Ontharden

1. **Waarom** is dit thema/speerpunt belangrijk?
Temperatuursdaling
Water vasthouden, grondwatertafel aanvullen (zowel voor plantengroei als voor drinkwatervoorziening)
Gezondheid, verharding zorgt voor meer hitte (doden) in steden
Fauna en flora

2. **Welke resultaat** willen we bereiken?
Tegen 2025 wordt ruimteneutraliteit gerealiseerd.
De kwaliteit van ontharding wordt gemeten en afgedwongen.

3. **Hoe gaan we dat doen? Welke stappen** moeten we zetten om dat te bereiken?

- Een grote teller plaatsen in het straatbeeld met het aantal m² verharding in Gent.
- Prioritaire buurten afbakenen
- Hotspots indentificeren
- Onthardingstoets in bestaande regelgeving en vergunningsbeleid

4. **Waar of op welke plaatsen? Wie?**
Niet behandeld.

5. **Wat doen we nu al goed? Welke projecten** ken je? Waar zie je **kansen** of opportuniteiten?

- Openleggen van de reep
- vergroening trambedding
- waterlopen herwaarderen
- communicatie van de stad
- citymarketing
- groendaken
- speelgroen, avontuurlijk groen

kansen of opportuniteiten?

- Er is een grote vraag naar beleefbaar groen. Dat is een basis voor draagvlak.
- Herinrichting van het openbaar domein

6. **Wat is prioritair voor het beleidsplan klimaat?** Waar kan **de stad mee aan de slag?**

- In Gent is er veel engagement om zelf aan de slag te gaan. Dat kan meer gestimuleerd worden.
- Gent kan een verhardingstax invoeren en een onthardingssubsidie.

Gesloten waterkringloop

- Regenwaterputten optimaal gebruiken en koppelen aan infiltratie
- Gesloten kringloop van water en eigen zuivering op wijkniveau (zwart, grijs,...)
- Regenwater dat op mijn perceel valt, wordt optimaal benut → zuivering op terrein (groenluren), alvorens te infiltreren. Idem voor afvalwater.

1. **Waarom** is dit thema/speerpunt belangrijk?

Wateroverlast en droogte voorkomen.

Verziltting tegengaan.

Diversifiëren van waterbronnen. Weten van waar ons drinkwater komt. Beslissingen verdeling water.

2. **Welke resultaat** willen we bereiken?

Aanvulling grondwater, en dat oppompen wanneer nodig.

Wateropvang koppelen aan infiltratie en bovengrondse afvoer.

Bufferbekkens op wijkniveau.

Zo weinig mogelijk beton in de ondergrond, en ook boven de grond.

3. **Hoe gaan we dat doen? Welke stappen** moeten we zetten om dat te bereiken?

- IBA koppelen aan hergebruik.
- Nieuwe wijkontwikkelingen "hemelwaterneutraal"
- Bestaande wijken: ronde punten laten infiltreren
- Herbekijken: moet aansluiting op riolering nog verplicht zijn?
- Waterzuivering via muurtuin in de Brugse Poort - pilootproject, financieel haalbaar?
- Kan er nog afgestapt worden van die centrale zuiveringsinstallatie en meer wijkgebonden werken? Verkeerde keuzes gemaakt in het verleden.
- Hergebruik RWZI water voor landbouw, maar ook voor burgers.
- Open water moet open water blijven

- Afkoppeling eisen, gescheiden systeem op perceelsniveau is 1 ding, maar wat doe je met regenwater dan, zou toch bovengronds moeten, naar de grachten, meersen. In binnenstad moeilijker verhaal

4. **Waar of op welke plaatsen? Wie?**

Onderscheid bestaand weefsel en nieuwe wijken
Binnenstad kan niet infiltreren, bvb Blandijnberg.

5. **Wat doen we nu al goed? Welke projecten ken je? Waar zie je kansen of opportuniteiten?**

6. **Wat is prioritair voor het beleidsplan klimaat? Waar kan de stad mee aan de slag?**

- Bij nieuwe ontwikkelingen maximaal op inzetten om het ineens goed te doen en hemelwaterneutraal te doen: open water houden, collectieve rioleringsystemen, wateropvang, hergebruik, zuivering, infiltratie in de wijk zelf.
- Bestaande wijken: indien nog geen gescheiden afvoer, realiseren maar korte trajecten, zo snel mogelijk naar collectieve zaken (infiltratie, buffer, hergebruik) en oppervlaktewater
- Regelluwe zones nodig: experimenteren, nieuwe technieken uittesten, 2 jaar tijd om aan te tonen dat het veilig is

7. **Wat kunnen andere actoren doen** (middenveld, kennisinstellingen, bedrijven, ...)? Hoe kunnen we hen motiveren?

Aquafin, Farys, projectontwikkelaars, Vlaamse Gewest. Onderlinge afstemming nodig.
Gericht advies aan bewoners.

Burgerparticipatie

Speerpunten:

- Burgers nemen initiatieven die gefaciliteerd worden door beleid/regel vrij;
- Gentse burgers hebben massaal zelf actie ondernomen in de tuin en buurt;
- Biodiversiteitspakket en begeleiding voor privétuinen.

1. **Waarom** is dit thema/speerpunt belangrijk?

Creëren van draagvlak en begrip.

2. **Welke resultaat** willen we bereiken?

Bewustwording en gedragsverandering. Doordrongen van dezelfde doelstellingen. Creëren van een groepsgevoel. Dit zal sneller aanzetten tot actie.

3. **Hoe gaan we dat doen? Welke stappen** moeten we zetten om dat te bereiken?

Systematische aanpak per wijk:

- Informeren en adviseren (= doel, aanbod en advies op maat);
- Aanzetten tot een collectieve actie;

- De stad stelt materiaal en mensen ter beschikking.

4. **Waar of op welke plaatsen? Wie?**

De stad maakt een Groenbrigade die ondersteuning biedt aan Gentse burgers, groenspilfiguur in de straat. De stad werkt samen met jeugdbewegingen, buurtcentra, sociale werkplaatsen en nuttige dagbesteding voor jongeren.

5. **Wat doen we nu al goed? Welke projecten ken je? Waar zie je kansen of opportuniteiten?**

Het energieadvies dat we nu al geven uitbreiden met alle informatie rond klimaatadaptatie. De stad helpt bij groepsaankopen (=ontzorgen en democratische prijzen) voor aanleg groendaken, hemelwaterput.

6. **Wat is prioritair voor het beleidsplan?**

Er is een systematische aanpak per wijk nodig met de hulp van een groenbrigade of groenspilfiguur in de straat. Energieadvies uitbreiden met acties die ondernomen kunnen worden ivm klimaatadaptatie. De stad biedt ondersteuning bij groepsaankopen aan democratische prijzen.

Overige gesprokkelde ideeën

Wat is er veranderd in 2030 ?

Wat is er in 2030 zichtbaar anders? Wat maakt het verschil in 2030?

Ideeën met * horen eerder thuis bij andere werkgroepen.

Autoruimte minimaal. Ruimte voor voetgangers, fietsers en openbaar vervoer op invalswegen.

Overal éénrichtingsstraten.

Min 1 boom per 50 m² verharding. 1 boom per 5 parkeerplaatsen.

Elke Gentenaar heeft min 0,5 ha groen op 400m

Gras vervangen door bloemenweides of extensief beheerde grasvelden, "verwilderde stad".

Groengevel light (mostapijt) wordt verplicht. Light groendaken (mostapijt) worden op alle daken gelegd

Natuurgebieden + 50%

Pleinen geven ruimte aan water

Ploeterbaden in alle parken van de Stad voor kinderen om te spelen (vb Zebrabeach)

Gentenaar kan zwemmen in elke waterloop

Heropening van alle waterlopen bvb Rietgracht

De grotere aanpassingen in de stad zijn multifunctioneel , bvb zowel waterberging als verkoeling,...
Slimme adaptatie.

Info voor allen

We hebben een draagvlak gecreëerd en de burgers zijn mee

1000 Gentenaars als ambassadeur die verklaart...

Lokale voeding. Gentenaar haalt zijn voeding uit buuromgeving van Gent

Vrije dieren (kippen, schapen,...) *

Autonome energie *

Petroleum vrij*

Lokale handel*

Groenten in plaats van bloemen

(Welke elementen zie je vanuit je perspectief en ervaring? Grootketens die het milieu niet respecteren. Bedrog: publiciteit,..)

Slimme groene assen doorheen de stad

Oppervlakte open ruimte in de randgemeenten dd2020 = dd 2050

Elk voetbalveld is ook een waterbuffer

Buurtten kregen inspraak over parkeerbeleid en inrichting & ruilden beton voor bomen

Veel schaduw, zowel bomen als schermen

Veel gevelgroen

Alle regenwater wordt in de tuin opgevangen en geïnfilteerd

In de vijver van het Citadelpark kan je zwemmen

Elke straat is een fietsstraat met 60% groen, grote verbindingswegen zijn ingericht voor auto en met groene trambedding

Buurtparkings overal hebben voor draagvlak gezorgd voor het verdwijnen van straatparkeren

Stadsbomen krijgen ruimte en zorg om uit te groeien tot volwassen bomen

Zwemmen in de Schelede en leie kan terug

Tijdelijke natuur op braakliggende grond

Fly-over park is gerealiseerd

Overal langs het water kan je zitten, genieten, zwemmen zoals op de dijk aan zee

Veel proper water

Open water wordt de voornaamste aanvoerweg voor openbaar verkeer in de stad

Elk huis heeft een boom & een groene ontmoetings- en schaduwplek per buurt

Maximale dakinname voor stadslandbouw

Bij alle huizen is zonwering geïnstalleerd

Landschaps- en groenaanleg wordt in de beginfase van elk stadsvernieuwingsproject opgenomen

Groennormen voor alle bouwprojecten (min oppervlakte vergroend)

Elke auto parkeert op grasdallen

Waterassen verkoelen

Waterpartijen op vele pleinen, ook waterspeelplekken

Groenassen verkoelen

De stad is leefbaar voor iedereen in zomer en winter

Bomen zorgen voor verkoeling op straten en pleinen

Volledige straten met groengevels (aaneengesloten)

Elk plat dak is een groendak

Lege regenwaterputten in oktober, als buffer voor de regenperiode

Waterbalans

Infiltratie van regenwater dat niet wordt opgevangen

Grijswaterrecuperatie in minimum 1 woning per straat

Hemelwaterneutraal

Als burger gebruik ik iedere druppel water die valt op mijn huis of tuin zinvol en weet ik wat er met mijn afvalwater gebeurt

Schuine daken combinatie zonnepanelen en groendak

Multifunctionele meerlagige gebouwen met groene daken

Straten zijn in eerste instantie voor groen, zachte weggebruiker en openbaar vervoer

Parking voor auto's weg of ondergronds

Elke parkeerplaats heeft een groene ondergrond

Verhuurder verplichten centrale verwarming, waterput en zonnepanelen te laten installeren

Elk bedrijfsgebouw benut het dak met groen en zonne-energie

Alle gebouwen hebben een groendak

Alle gevels zijn bedekt met groen

Hergebruik van water --> geen ontginning meer van grondwater

Elke woning hergebruikt en infiltreert hemelwater ook bij hevige regen

Plastic bannen

Groen-blauwe netwerken

Kajakken van huis naar werk

Stadslandbouw en visteelt op daken

Groene brigade per wijk, zij kopen planten aan en zorgen voor biodiversiteit

Biodiversiteitscharter voor privétuinen

Biodiversiteit in alle tuinen --> weg pesticiden

Grote parken rond waterlopen waar een grote biodiversiteit is

Biodiversiteitsdoelstellingen in de stad

Gratis openbaar vervoer 24/7 *

Gratis NMBS 24/7 *

Fietsbruggen *

Ring en autostrades ondergronds *

Meer subsidies voor elektrische wagens + betaalbaar *

Lange termijnstrategie voor het heroveren van open ruimte in de stad *

